

Nr 48.

Av herr **Osberg** m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t angående inrättande av kvarnverk vid statens spannmålslagerhus.

Det har på senare tiden både i tal och skrift framhållits nödvändigheten av att producenter och konsumenter på ett mera effektivt sätt närma sig varandra vid varuutbyten för att i så stor utsträckning som möjligt frigöra sig från överflödiga mellanhänder och oskäliga distributionskostnader.

Kungl. Maj:t har också för detta ändamål tillkallat särskilt sakkunniga att undersöka förhållandet och framlägga förslag.

Affärslivet har haft en allt annat än sund utveckling under senaste tiden och detta beroende i hög grad på truster och kartellbildningar. Denna oegentliga rörelse har utvecklats i oroväckande grad, och detta gäller för närvarande snart sagt alla affärsgrenar.

Något måste göras för att så småningom komma in på sundare affärsbanor; visserligen bliver detta en svår uppgift att åstadkomma, men man står ej till svars med mindre än att försök göres i riktning att få komma den osunda trustbildningen till livs. Det mest belysande exemplet torde vara brödsädehanteringen inom vårt land och detta i all synnerhet under sistförflutna år. Vid ett tillfälle under september månad var priset å bästa vetemjöl 73 öre pr kg. och noteringen för prima vete 27 öre, men hart när omöjligt att få någon försäljning till stånd beroende på att kvarntrusten importerat sådana mängder, att landets egen skörd var i stort sett överflödig. Intet under att mången lantman ser sin ställning tröslös, när ett sådant förhållande kan utan direkt ingripande få fortgå.

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 4 saml. 15 häft. (Nr 48—53.) 1

Skulle ej ockerlagen kunna tillämpas, när prisskillnaden på vete och vetemjöl ställer sig så hög som 46 öre, och det vanliga är, att uppkommen avfallsprodukt vid försäljning av sådan, nämligen kliet, betingar samma pris som vetet vid inköp.

Det synes, som tiden vore inne för svenska folket att frigöra sig från sådana hänsynslösa affärsmetoder, som i stort sett kunna hänföras till rena utpressningsåtgärder.

Skall det för framtiden över huvud taget bliva möjligt att inom landet producera brödsäd, måste lantmännen försöka komma dithän att själva ombesörja malningen och försäljningen av densamma. Åtminstone bör detta ske i stor utsträckning, så att liknande oegentligheter, som här påvisats, för framtiden utebliva.

Om man iakttagert annan företagsamhet, som går i samverkans tecken, t. ex. svinexportslakterirörelsen, så torde det ej vara uteslutet, att mycket skulle kunna göras för att föra spannmålshanteringen in på rätt bana.

De av staten uppförda spannmålslagerhusen skulle kunna, om de voro försedda med kvarnverk, spela en stor roll. Lantmannasammanslutningar skulle då kunna av staten förhyra dessa anläggningar och själva föra fram egen vara direkt till konsumenten.

Allt sedan lagerhusens tillkomst har man förnummit, att starka krafter varit i arbete med att misstänkliggöra hela lagerhusspörsmålet. Största orsaken härtill är nog att finna däruti, att från kvarntrusten förmärkes en viss nervositet med avseende till vad komma kan. Ett måste man vara ense om, att skola statens spannmålslagerhus komma till sin rätt måste anordningar vidtagas i syfte att kunna förmala den spannmål, som där blivit intagen för lagring.

Vid bestämmandet av förläggningssort har hänsyn tagits till att densamma förlades till de mera utpräglade spannmålsproducerande orterna, och då är det väl en regelrätt väg, att sedan spannmålen blivit intagen till rationell behandling den även å samma plats förmåles för att sedan söka sig fram till konsumenten på kortast möjliga väg.

Genom tillfälle att bättre sköta den inhemska spannmålen, ju mera konkurrenskraftig skall den bliva gent emot den utländska och skall i sin mån bidra till att frigöra landet från allt för stor import. Ett välbärgat och därtill omsorgsfullt lagrat svenskt vete kan gott mäta sig med det bästa utländska.

Med anledning av förestående anhålla vi vördsamt,
att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t
anhålla, det Kungl. Maj:t ville låta utreda lämp-
ligheten av inrättande av kvarnverk vid statens
spannmålslagerhus och i vilken utsträckning.
Stockholm den 20 januari 1922.

Oscar Osberg.

B. Corneliusson.

Emil Gustafson.
